

Spicuiri Economice

Adaus lunar la „Libertatea“.

Broșura 7.

„ĂGRICOLA“.

O bancă îndurată față cu poporul, în zilele lipselor lui.

Banca „Agricola“ dela Hunedoara și-a publicat încheerea socoților sale pe un an de zile, din 1 Iulie 1912 până la 1 Iulie 1913. Fiind pusă pe temeuri deosebite de a altor bănci, această bancă și oglindește în darea ei de samă, cu totul alt fel de roade, decît cele obicnuite încolo la băncile noastre. Iaca ce ne descopere direcțiunea „Agricolei“ în raportul seu cătră adunarea generală ce să va ținea în 3 Aug. n. în Hunedoara:

...„In întreg cursul anului nu am abzis, din pricina crizei (strîmtorării economice) nici unui singur datorăș creditul avut, n'am luat nici o măsură deosebită pentru replătirea datoriilor, — dar în același timp

am dat și am lărgit, după trebuințele cele aievea ale poporului, creditul de bucate, fără cea mai mică întrerupere!

„In vreme ce țărănimea, izbită de prăpăstania anului economic încheiat, găsea închise ușițele vârsătoare de bani ale aproape tuturor băncilor, la noi totdeauna a găsit magazinele de bucate deschise și ca nici odată la îndemînă! In felul acesta să tilcuc faptul, că banca noastră în anul încheiat, a desfăcut aici și la magazinele sale

filiale, peste 300 vagoane de bucate, în preț de aproape 500.000 cor!“..

Așa grăește darea de seamă a direcțiunii sănătoasei bănci dela Hunedoara. Iar dacă așa a lucrat, are tot dreptul să spună în capul dării de samă, că: „Anul de lucrare încheiat, ne-a pus la grea încercare toată năzuința și ne-a cerut dovada dragostii și a înțelegerii de muncă modestă, ce o săvârșim acum de 11 ani în jurul acesta“..

Iar dacă anul le-a cerut „dovada dragostei“, care numai pentru săracul și neocrotitul nostru popor este, apoi, precum vedem, această bancă i-a și arătat poporului dragostea sa, stîndu-i într'ajutor la aceea de ce el mai mare lipsă avea: cu bucate, date lui cu prețuri creștinești, frățești, fără a-l jăfui, nici a-l lăsa de jaf speculanților streini ce să lăfăiau și pe piața Hunedoarei și pe piețele unde „Agricola“ își are magazinele sale filiale, nainte de a fi această bancă!

Mai e un lucru frumos în acest raport. El ne spune, că deși banca a făcut învîrtire așa de mare, din care putea scoate cîștiguri foarte mari, — totuși în dorul de ei ajutorare și cruțare, de păstrare a clientelei (a oamenilor ce caută banca), abia a scos un cîștig de 18.000 cor. din învîrtirea unui capital de $\frac{1}{4}$ de milion!

Iaca un cuvînt frumos, un titlu cu care pe drept să poate mîndri o bancă românească! Atunci cînd, dacă s'ar fi luat după pilda altor bănci cu mai puțină inimă, și-ar fi putut storce cîștiguri doar și îndoite, — ea a sporit în cîștig numai cu puțin, căci dragostea pentru popor nu a lăsat'o să tragă de pe el, cum alte bănci, mai ales jidane, au făcut'o și o mai fac!

Dă, Doamne, ca cît mai mulți din conducătorii

băncilor noastre să simțească și să făptuiască așa pentru poporul nostru, cum „Agricola“ dela Hunedoara, care are în frunte pe vrednicul Vasile C. Osvadă, gîndește și făptuiește!

o o o

Cassete de cruțare.

Deodată cu bunul gînd de a se pune la cale prin satele noastre expoziții de copii, la care iau parte părinții cu copiii lor, spre a fi cercetați de medicii noștri, dacă și încît întrunesc cerințele cari asigură puterea de viață a viitorului muncitor, s'a născut și planul nu mai puțin folositor de a introduce între ai noștri și așa zise »Cassete de cruțare«. Plăsmuitorul acestei idei este neobositul protopretor din Săliște, dl Petru Drăghici, care e și membru în comitetul central al »Reuniunii române agricole din comitatul Sibiiului«. La propunerea dsale adecă, juriul celei dintii expoziții de copii, aruncate la 1906, în puternica comună curat românească Apoldul-de-jos, a hotărît, ca premiile în bani ce să vor da pentru copiii arătați la expoziție, stînd ele și altfel din sume neînsemnate, în loc de a să da în mîna acestora, să se pună în cite un libel de bancă, purtînd numele premiatului, care să se dea, pe lîngă o casetă de cruțare, părinților. Scopul urmărit este, a deprinde și pe părinți, dar mai ales și pe mititeii copilași, la cruțare. Cassetele (niște picse, lădițe de metal), în cari se pun filerii adunați, le-a pus, cu multă bunătate, la îndemînă »Cassa de păstrare din Săliște«, iar cheile cassetelor le îngrijește tot Cassa de păstrare, la care să fac depunerile și care la anumite zile din an, prin un funcționar al său, ridică bănișorii adunați în cassette și-i trece în libel spre a aduce camete.

Știrile cîștigate zilele astea de comitetul Reuniunii noastre, atît dela direcțiunea Cassei de păstrare din Săliște,

cît și dela harnica primărie comunală din Apoldul-de-jos, ne-au întărit în credința, că poporațiunea noastră știe prețu-
l acest fel de a cultiva și desvolta simțul de cruțare, sim-
țul de a aduna cu puținul parale albe pentru zile negre.
Din rapoartele primite aflăm, că din 63 copilași premiați
în 1906, numai unul și a ridicat depunerea, iar restul de 62
sunt trecuți și astăzi în cărțile deponenților Cassei de pă-
strare. Din cei 62 deponenți, nu mai puțin ca 43 și-au sporit
binișor depunerile, rămînînd numai 19, cu părinți mai scă-
pătați, la depunerea veche, de cîte 3 cor., sporită singur cu
casetele ei la cor. 3·68. Cea mai însemnată depunere, de
cor. 23·19, este a premiatei Elisaveta M. Popa; de cor. 22·26
a Elisavetei M. Babă; de cor. 16·13 a Victoriei D. Fărcaș;
de cor. 15·10 a lui Moise I. Vasile, etc. Suma totală de
186 cor. depuse în 1906 astăzi a crescut la cor. 441·23.
După raportul primăriei s'au mai găsit 8 copilași, afară de
cei premiați, ai căror părinți și au cumpărat dela Cassa de
păstrare cassette de cruțare.

Din cele aflate de primăria din Apold în jurul acestor
Cassete, se scoate la iveală faptul, că depunerile s'au în-
mulțit cu filerii dăruți de părinții și de rudeniile copilașilor
la sărbători, la nunți, la botezuri, la vînzare de bucate, de
nutrețuri, de vite și la alte prilejuri potrivite. Dar s'au în-
mulțit ele cu deosebire în zilele, ce premerg sosirei trimi-
sului Cassei de păstrare din Săliște să ridice din cassette
micile agoniseli și să le treacă în libel.

Iată un mijloc nobil de întrecere, care să poate cultiva
prin venirea cît mai deasă în atingere a funcționarului
Cassei de păstrare cu micii deponenți.

Un alt mijloc pentru înmulțirea avutului acestor mici
»capitaliști«, după părerea primăriei, ar fi, ca preoții și în-
vățătorii să pună la cale cît mai dese și anume întruniri
de ale copiilor și ale părinților lor, cînd să se vorbească
despre înșămăntatea cassetelor, despre cruțare și altele. Tot
în scopul înmulțirii intelectualii și cu deosebire învățătorii
din loc ar putea, jertfi cîteva ore din săptămîină, cînd să

Învețe pe copilași în pregătirea de fel de fel pe lucruri de mână, în împletit de corfe, de chelteauă, de lese, etc., cari vânzându se, prețul lor să se pună în cassetă. O urcare cit de neînsemnată din partea băncii a procentului cametelor după depuneri, ar îndemna poporațiunea să înmulțească depunerile.

De încheiere mai amintesc, ca vrednic de știut, că direcțiunea »Cassei de păstrare din Săliște« numai în acel caz pune la îndemină »Cassete de cruțare«, dacă sumele adunate să depun la acel institut, deoarece, fiecare cassetă are Nr. său și fiecare Nr. are cont deschis în cărțile băncii. Pentru fiecare cassetă să depun 3 cor., cari, la caz că se perde sau să strică cassetă, rămân ale institutului, drept preț de răscumpărare al cassettei.

Astăzi, cînd toți dorim cultivarea simțului de jertfire și cruțare la poporul nostru, nu putem recomanda din destul »Casetele de cruțare«.

Sibiiu, 13 Iulie 1913.

Victor Tordășianu,
secretarul Reun. rom. agricole sibiene.

O O O

Pe omul străduitor nu-l lasă Dzeu să piară!

— Și tot așa nu, pe poporul străduitor. —

Vorbeam zilele astea cu un Român din o comună, în care Românii trăesc mestecați cu Sași, și, printre altele, Românul meu mi-se tînguia zicînd: „E greu de tot de noi! Nu putem da nainte mai de fel! În comunele astea săsești, ne înecăm așazicînd. Noi suntem popor ce ne sporim, am cuprinde loc ca să mai dăm și copiilor, dar po-ți-o tu face asta de afurisiții noștri de Sași? Nu ajungi să capeți dela el o palmă de pămînt, Doamne feri! E dată

între ei lozinca, cuvînt ca de poruncă, pe care o ascultă toți, dela mic la mare, că: „Nici o palmă de pămînt nu e iertat să fie vîndut de un Sas Românului!“ Cine are de vînzare, trebuie să o facă asta cunoscut întîi la biserica sa săsască, și numai întrucît aceea nu i-ar găsi cumpărător ori nu ar cumpăra-o ea înșasi, — poate da acel loc și la nație streină, de pildă la Valah!

„Au adus mai marii lor naționali și bisericești această hotărîre de mai mulți ani de zile, — și de atunci mai rar e ca corbul cel alb Românul, care ajunge a mai cumpăra o palmă de loc din mâni săsești! Căci acesta e popor disciplinat, cu rînduală și cu ținare laolaltă! El își asculă pe mai marii sei, știind că numai așa e bine de un neam, cînd înțelegere domnește între conducători și între poporul în fruntea căruia stau.

„Așa apoi tot Sasul ce are un pămînt ceva de vîndut, îl înștiințează întîi la „Kirchen Ausschuss“ -ul lor (comitetul lor bisericesc), și acela apoi, dacă nu să găsește iară un Sas care să cumpere, îl cumpără el pe sama bisericii! Dar la „Bloch“ (Valah, Român) nu dă! In acest fel averile lor le rămîn tot lor, ca în familie, — și ei sunt plini ca stupul, iar noi stăm pe loc, cu gura 'n pod, ori dăm chiar înapoi!“

Cam așa mi vorbea fratele Român, vrînd să arate pe concetățenii Sași ca ceva foarte-foarte cuminte, iar pe noi ca niște amărîți și tîndale, meniți par'că a rămînea tot coada altor neamuri.

Și pe mulți Români îi auzi vorbind în acest fel, par'că desnădăjduiți de noi și de viitorul nostru.

Dar nu au drept cei-ce așa vorbesc. Așa poate vorbi cel-ce ia în privire numai chiar stările vremelnice, trecătoare, din o comună, așadar privind lucrurile într'un cerc îngust de tot. Cel-ce privește lucrurile cît de cît pe o rază mai întinsă, pe un cerc mai larg, cercelînd și ici și colo ce s'a ales de Românașii noștri, acela va fi pătruns cu totul de alte credințe!

În fața tîngurii Romînului nostru de mai sus, noi punem față 'n față tînguirea unui Sas, primarul unei comune săsești, care spunea unui cărturar român, că pe ei tocmai moșiile mari ce le-au îngrămădit așa colo și colo, îi sîng! Cărturarul român a tipărit în „Unirea“ cele auzite dela fruntașul Sas. Iacă ce spunea printre altele:

„Pe noi, Sașii, ne ruinează moșiile cele mari, ce le avem. Da, ne duc la ruină moșiile, căci nu este cine să le lucreze. Până acuma lucrători aveam berechet, și mai ales la lucrările întejitoare ale economiei, cum este coasa, secerea și celelalte, ne veneau oameni destui de pe Țara-Oltului. Astăzi nici slugi nu mai căpătăm, deși îi îmbiem cu simbrie cum omul închipui nu-și poate. În schimb cerințele de viață și de traiu, sunt atît de schimbate față de trecut, încît o moșie mare pe care n'o poți lucra, pentru-că nu ai cu cine, e un blăstăm pe capul omului“.

Numai acuma văzui, spune scriitorul celor auzite dela fruntașul Sas, — că de fapt pretenul meu zugrăvește adevărata icoană a stării, în care poporul săsesc dela sate se află azi! Comunele săsești sunt în mare parte copleșite de Români. Miezul satului e cuprins încă de locuitorii sași, cari în jurul bisericii lor mărețe și a școlii și mai mărețe, se strîng tot mai tare, lăsînd marginile Romînilor, cari să mișcă prin satele prin comunele săsești cu sîrguință, lucrînd cît pot pentru pâinea de toate zilele. Conducătorii poporului sas vorbesc de mult de „primejdia“ aceasta valahă, întocmai ca și conducătorii poporului maghiar. Și numai acuma să vede, că amîndoi se tem de brațele noastre muncitoare, care pentru ei încep a fi o mare „primejdie“!

Prin anii 70 au băgat conducătorii Sașilor de seamă, că Romîni prind rădăcini în hotarul comunelor lor, din care se strecură pe nesimțite, părțea după părțea, în mîinile Romînilor, mai ales că Sașii și așa avu prea multe, încît nu le pot birui cu lucrul. Conducătorii Sașilor, în

credința lor închipuită, că Românii au să înghită pe Sași cu pământ cu tot, s'au folosit de legea de comasare, prin care pe Români i-au oșebit în hotar, iar Sașilor le-a încheiat pământurile în table mari, puternice, în cari Românii nu mai pot pătrunde. Socoata aceasta făcută contra Românilor, s'a dovedit bună. Pe Români i-au împins pretutindena în cîte un colț neînsemnat al hotarelor săsești; pășunile le-au segregat de- asemenea, oșebind pe Români în cele mai multe locuri cu totul, iar în moșiile săsești încheiate, de zeci și sute de jugăre, se părea că în veci n'o să mai poată pătrunde Românii!

Dar de-atunci s'au schimbat multe pînă în zilele noastre! Ce folos a fost de pământul cel mult, cînd n'avea cine-l lucra? Și pe cînd nesuferirea lor de neam, propovăduită de sus și spriginită la sate de preoții săsești, a fi-nut un bun dărab de vreme pe Români departe de pământurile sașilor, în schimb aceștia s'au îndatorat în cursul anilor, încît cei mai mulți au ajuns în stări desnădăjduite! (Căci moșia mare cere brațe multe de lucru, ori apoi înzestrare cu mașini scumpe de tot felul, care să înlocuiască brațele omenești).

Strîmtoarea aceasta a doua a proprietăților săsești dela sate, a îndemnat pe conducătorii sași să chibzuiască noue mijloace de apărare, mai ales că Românii și după aceasta nu numai că sporeau în moșiile lor neînsemnate din comunele săsești, dară cei mai mulți aveau și parale, și deloc nu simțeau greutatea hotărîrilor săsești. S'au format atunci aproape în fiecare comună săsască societăți „Reiffeisen“, iar pe aiurea bisericile săsești și-au pus averile lor la îndemîna proprietarilor sași, cari strigau după ajutor.

Starea moșiilor săsești e dară în mare parte aceasta. Îndatorate peste măsură, zac cele mai multe întabulate la băncile lor, ori la biserică. Peste tot ei lucră, ca să poată plăti interesele cele mari, ce li-se cer după datorie: în criza (strîmtoarea) aceasta mare economică, și mai ales

lipsa brațelor muncitoare, a tras după sine stări osebite pentru moșiile întabulate pe sate. Nu e mirare dară, că jăluirea Sașilor, pe care primarul meu a cuprins-o așa de frumos în cuvintele: „Pe noi moșiile mari ne stîng“!, a ajuns a fi rostită pretutindenea! Și criza (zbaterea în lipse) a acestor moșii, strînse în chip măestrit și ținute numai și numai pentru Sași, e tot mai amenințătoare pentru stăpînii acelora. În măsură cu creșterea datoriilor, crește și lipsa de muncitori, și la urma urmelor tot trebuie să poștească și pe Românii dați astăzi de-oparte în cutare petec de hotar, ca ei cu banii și brațele lor muncitoare, să-i scoată la lumină!

O nouă dovadă e și aceasta, că noi Românii privim cu încredere în viitor!

Schimbările vremilor care vin cu putere nebiruită spre noi, ne arată tot mai viu, că vremea trîntorilor, a privilegiilor și a diplomelor nemeșești, a trecut, și pe cer s'a ivit odată și soarele acelora, a căror parolă e *munca!* Concelețenii nostri Sași, ca și unele foi străine, să tulbură că Românii să întind și cuprind din „pămîntul săsesc ori maghiar“ în mod uimitor! Noi nu tăgăduim aceasta, ci ne bucurăm din inimă, că putem spune că e așa! Căci pămîntul acesta „săsesc“ ori „maghiar“, e numai pînă atuncia pămînt săsesc ori maghiar, pînă cînd este cine să-l lucre. Iar brațele, cari l'au lucrat în trecut și cari îl vor lucra și în viitor, sunt *ale noastre!* Și pînă cînd Dumnezeu ne dă tărie brațelor și putere de muncă sufletelor, — noi numai *cucerii* putem!“

Așa trebuie să vorbească azi tot Românul și să nădăjduiască dela Dzeu în viitorul său! Căci pe omul sirguincios, ca și pe poporul s'răduitor, rîvnitor, muncitor, — îl ajută și Dzeu! Și nouă ne ajută!

Înceț, încet, dar dăm nainte!

Banca rom. de asigurare.

— Pe o nouă treaptă înainte. —

După cum aflăm, în cea din urmă ședință a sa, Comitetul conducător Băncii noastre de Asigurare, a pertrat o dare de samă despre mersul treburilor pe semestrul întâi al anului curent. Din acest raport, să vede că trebile noiei noastre bănci sunt în neîntreruptă desvoltare, și că pe zi ce merge, ea pătrunde tot mai adînc în largul teren, ce-i stă înainte spre lucrare. Credem că facem un lucru folositor, publicînd în cele urmează datele mai de frunte din susnainta dare de samă:

I. Ramura asigurărilor elementare care să întinde asupra pagubelor de foc și de grindină, arată o desvoltare în felulseu mulțumitoare. În foc dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie a. c. banca a mai încheiat încă 2660 contracte nouă, așa că totalul contractelor dela 1 Ianuarie a. tr. au ajuns suma de 9072. Plățile după contractele nouă (K 38,501'85) precum și cele scăzute după afacerile din perioda corăspunzătoare a anului trecut (K. 25,619-88) dau un incasso semestral de K. 64,121'73.

Afacerile de grindină — cultivate în comisiune — încă arată rezultat, mai cu samă dacă socotim, că abia în anul acesta au început să fie cultivate de banca noastră și că peste tot în lipsa sămănăturilor de toamnă, au fost puține. Cu toate acestea în sezonul anului curent, sezon, care să continuă încă, s'au încheiat 670 afaceri cu un incasso de K 22,891'70. Astfel incasso total semestral al asigurărilor elementare face K 87,013'43.

II. În ramura asigurărilor asupra vieții sporul deasemenea să urmează. În semestrul încheiat banca noastră de asigurare a primit 402 îmbieminte nouă, pe un capital de K 1.654,000. Din acestea s'au încheiat 305 asigurări asupra unui capital de K 1.289,500—. Respînse au fost 37 oferte cu un capital de K 143,000. Restul de oferte de K 231,000 urmează să se rezolveze în semestrul al doilea.

Incasso polițelor de nou emise (K 37,282·12) precum și incasso premiilor scăzute dela asigurările din perioda co-răspunzătoare a anului trecut (K 48,565 04) dau un incasso total semestral de K 85,847·16.

Reasumînd, putem constata că incasso semestral la asigurările elementare este	K 87,013·43
și la asigurările asupra vieții	„ 85,847 16
	<hr/>
	Total K 172,860·59

III. Ce privește pagubele, avem de însemnat, ca an fost destul de priincioase pentru societate. In ramura focului s'au vestit 24 de pagube. Suma de despăgubit este de K 9,533 40, din care numai K 2,653·32 cade asupra societății noastre. Restul de K 6,881·68 îi vin prin reasigurători. In asigurările asupra vieții s'au vestit două cazuri de pagubă de cite K 1000.— fiecare.

VI. Dacă vom face o asămănare cu perioda corăspunzătoare a anului trecut, adecă cu semestrul I. din 1912 vom vedea, că pe cînd incasso la foc al celui din semestru a fost de K 29,798·11, pe atunci al celui din semestrul anului curent este de K 64,121·73, adecă un spor de K 34 323·62; totasemenea pe cînd incasso la viață a fost de abia K 33,826·16, pe atunci în anul acesta este de K 85,847 16, adecă un spor de K 52,021.—. Dar chiar dacă ar fi să facem o asămănare cu încheerile întregului an trecut, vom vedea, ca pe cînd incasso pro 1912 în asigurările elementare și asupra vieții, au fost în total de K 156,688·84, pe atunci incasso pe jumătatea întîie a anului de față face K 172,860 59. Reese dară că jumătatea întîie a anului acesta, a dat un incasso de premii cu K 16,171·76 mai mare decît incasso ce l'am avut pe întreg anul trecut!

Din această dare de samă, credem că să poate încredința ori și cine, că afacerile băncii noastre de asigurare sunt în sporire frumoasă. Și nici nu să poate altcum. Sute de mii și milioane plătim noi Români pentru asigurări. Suntem în privința aceast într'o jobăgie față de străini.

Chemarea Băncii de asigurare românești și a noastră a tuturor, este, să facem, ca aceste capitaluri urieșe să rămână pe seama noastră!

O O O

Viierit.

Mucegaiul sau Făinarea.

Să ivește tot pe părțile verzi ale butucului. Să deosebește de Peronosporă prin aceea, că cuprinde partea frunzei din sus și la părțile verzi nu intră în țăsăturile din lăuntru, ca Peronospora. Descrierea morbului și felul de apărare să află mai pe larg în cartea de viierit a învățătorului D. D. Graur, (pomenit și în broșura trecută). Aci mai spunem pe scurt următoarele: Ne apărăm cu colb (pulvere) de pucioasă, adecă cu un fel de pulvere făcută anume, căreia îi zicem, pulverea lui »Aschenbrand«. E alcătuită din prav de piatră vînătă, piatră pucioasă și var. Colbuirea pe vremea înfloritului ajunge foarte mult, pentrucă fiind de tot mărunt, pravul acesta să așează pe toate părțile viel și așa și în lăuntru floarei și astfel o scutește de morhuri. Din prav folosim, la început 4—5 kile pe jugăr, mai târziu 7—8 kile și după înflorit 10—15 kile. După ploaie îndată pulverizăm, și dimineața pe rouă, căci atunci să lipește mai bine de părțile crude ale butucului.

Peronospora (rodie, fulger).

E descrisă la p. 122—127 a cărții de viierit pomenite. Aci mai arătăm numai aceea, că cînd o avem în măsură mică, nu o vedem, pentrucă mai întîi crește în lăuntru frunzelor și a mlădițelor, adecă în vinele lor. Pe vreme caldă și ploioasă să lățește tare. De aceea zic oamenii, cînd plouă cu soare că: plouă sau pică rodie. La stropirea după înflorit folosim la 100 litri apă, 2 kile piatră vînătă și 2 kile var nestins, sau dacă-i stîns, 4 kile. — Cruțarea în stropire aduce pagubă mare.

O O O

ȘTIRI ECONOMICE.

Potopurile grozave ale apelor au făcut în vara asta pustiiri doar fără păreche de mari, mai ales în ținuturile locuite de Români, în iubitul nostru Ardeal și în frumosul Bănat! Lipsele celor păgubiți sunt așa de mari, încît nu știe lumea unde să înceapă cu ceva ajutor și ce să facă? Guvernul a trimis și el ceva ajutoare, au mai dat și mai dau și unele societăți de binefacere, bănci, bogătați și alții, dar totuși ajutoarele sunt așa de mici față de lipsa cea mare, ca și cum e roaua pentru un cîmp ars de soare și fript până în adîncuri! Iaca, de pildă, în comitatul Hunedoarei au suferit pagube mai grele 60 comune. Guvernul a trimis 5000 cor., societatea »Jósziv« (Inima bună) a adaus și ea 5000 cor. De aci 1200 cor. s'au dat Devei ca cea mai grea atinsă de pagube, și s'a ajuns la 70 familii cite 20—50 cor., una singură a primit 90 cor., cînd fiecare familie a avut pagube de multe sute, ba de mii de coroane! Celelalte 8800 cor. să împart între cele 60 comune păgubite. Și vine cite 150 cor. pe o comună! Curat cițiva stropi de rouă pe un cîmp ars și fript până în adîncuri.

Toată Valea-Murașului e o pagubă fără samă! — Din asta, după toate semnele, va urma iar un an rău, de sărăcie, ca puțini alții, — după-ce și anul trecut a fost destul de nenorocit.

*

O invenție românească Cetim în un ziar din București, că tinerul Oliviu Slăvescu, fiul colonelului Slăvescu din Câmpulung, a iscodit (inventat) o nouă mașinărie pentru motoare, care le face mult mai presus de cele de azi. Invenția tinerului Slăvescu a fost patentată în statele mari ale Europei. Însemnătatea invenției stă în aceea, că răcirea motorului să face pe-o formă, cum și a pistoanelor. Luminările fiind așezate la centru, oleiul va fi aruncat în învîrtirea motorului la periferie; e și în privința folosirei

materiilor de ars, mai presus de cele de azi. Motorul e acum pus în probă de marile fabrici și toți arată că înoirile făcute lui de tinerul român sunt de cel mai mare preț!

*

O propunere bună. Revista Economică propune, ca băncile române din așazisa „Țara Oltului“ (comitatul Făgăraș și o parte din cele vecine lui), în care să află nu mai puțin ca 40 de bănci și băncuțe românești, cari au la olaltă avere de 2½ milioane și fac ciștig curat de câte un pătrar de milion (250 000) pe an, — să se pună toate la olaltă și să înființeze în o *Masă a studenților*, pe sama număroșilor studenți români săraci dela gimnaziul din Făgăraș, cari prea sunt lăsați fără nici o îngrijire și fără nici un adăpost. Cuminte propunere. De-ar afla numai răsunetul dorit la cei chemați!

*

Americani, la cercetarea gazului dela Șărmaș.

În America izvoarele de gaz subpământean sunt cunoscute de mult. Sute de fabrici sunt acolo minate în loc de apori de foc cu gaz subpământean. De aceea guvernul ungar a chemat pe mai mulți învățați din America să cerceteze izvoarele de gaz dela Șărmaș, să vadă ce spun despre ele? Americanii au sosit. Vor sta vre-o 3 luni aci și vor cerceta tot locul din care izvorește gazul și felul gazului și tăria lui și apoi vor spune ce părere au asupra lui.

*

Viile în România, după cum să dă de știre dela ministeriul de agricultură pe femeii știrilor ce le are din Țară, — au suferit foarte mult pe urma timpului ploios ce țină și mai ține, încit nădejdea în roada frumoasă ce să făgăduia prin Maiu-lunie, — a scăzut la mai bine de jumătate! Numai de n'ar fi așa cu toate rodurile ce le așteaptă bietul econom!

*

E curată minune ce voește statul să facă cu gazul dela Șărmaș. Vrea să ducă doue conducte (țevi largi) până la Budapesta ca acolo să dea putere de mânat feluri-

telor fabricii (pentru luminatul oraşului şi pentru alte cele). Cele două conducturi vor trece unul peste Dobriţin, altul peste Seghedin, şi în calea lor vor fi de folos şi acestor oraşe, — precum şi altora încă, după cum vor da socotelile.

Vagoane de cl. III. la trenurile accelerate. Să ştie că pân' acum ministerul de negoţ a pus vagoane de cl. III. la trenurile repezi (accelerate) numai ca de probă pe câteva linii, să vadă de să plăteşte ori nu. Proba a ieşit bine şi ministerul vesteşte, că dela toamnă încolo adaugă vagoane de cl. III. la toate trenurile accelerate.

Pentru viieri. Subscrisul comitet, dorind să pregătească un tinăr în toate îndeletnicirile din viierit, şi care să stea la îndemîna viierilor noştri, a hotărît să plătească din mijloacele „Reuniunii române agricole Sibiene“ cheltuiala anuală, ce să cere pentru cercetarea şcoalei de viieri din Aiud (Nagy Enyed), care ţine 3 ani.

Condiţiunile de primire la această şcoală, care începe la 1 Octomvrie n. c. sunt următoarele:

1. Tinerii, cari doresc să iee parte la această şcoală să dovedească cu carte de botez, că au implinit vârsta de 16 ani; să dovedească cu testimoniu şcolar, că au sîrşit cu bine cel puţin şcoala poporală; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoşi şi viguroşi; cu atestatul primăriei comunei, în care s'au născut, că sunt morali, iar cu adevîrîntă dela părinţi sau dela tutori, iscălită în faţa a 2 martori şi provăzută cu timbru de 1 coroană, că aceştia nu-l împedecă dela cercetarea pînă în sîrşit a şcoalei.

Aceste dovezi, alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară şi adresată înaltului minister de agricultură, este a să trimitte cel mai tîrziu pînă la 20 August n. c. la: Direcţiunea şcoalei de viieri din Aiud (M. kir. vînczelér iskola tekintetes igazgatóságának, Nagyenyed).

2. Subscrisul comitet mai cere, ca tinărul, care voeşte să cerceteze şcoala, să fie ficior de proprietar de viie din părţile cu vii a comitatului Sibiiu.

3. Să dee o mărturisere scrisă şi subscrisă de el şi de părinţii săi, prin care să îndatorează a sta (a lucra)

după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiiu, iar la din contră părinții să se oblige, că vor înapoia ajutorul primit dela Reuniune.

4. Să dovedească cu o adevărită de primire a direcțiunii școalei, că sunt primiți la școală.

Preoții, învățătorii și ceilalți cărturari ai noștri, să facă băgători de seamă pe cei în drept la această publicație repețită a noastră.

Sibiiu, 23 Iunie n. 1913.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pant. Lucața, prezid.

Vic. Tordășianu, secr.

Lege în contra dărăburirii prea mari a pământurilor. În Germania mai multe principate au adus legi anume, prin cari să oprește dărăbuirea prea mare a pământurilor, — căci să știe că porțile prea mici sunt numai val pe capul economului.

Cu gândul acesta umblă acum și ministeriul reg. ung de agricultură, chibzuind cum să alcătuiască și la noi după chipul german, o astfel de lege.

*

Rodul viilor în Ardeal, după știrile raporturilor economice, va fi ăstan mai slab ca mijlociu.

*

Infția expoziție de cucurz în Ungaria, o va aranja Reuniunea Economică Ungară în primăvara anului viitor la Budapesta. Să vor arăta în expoziție și mărburile de care suferă această plantă prețioasă și cum trebuie luptat pentru ferirea cucuruzului de ele.

Piața de bucate

după Bursa din Budapesta:

Griiu	Cor.	20 ¹ / ₂ —21 ¹ / ₂
Săcară	„	17 ¹ / ₄ —18
Orz	„	16 —16 ¹ / ₂
Ovăș	„	18 —19
Cucuruz	„	16 ¹ / ₂ —17

Piața Orăștiei: Griiu 20—21—; Săcară 19—; Cucuruz 16—17— pentru cîte o maje-metrică (100 kg).
